

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ
**ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ
ΣΠΟΥΔΕΣ**

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Σάββατο 2 Δεκεμβρίου 2017

ΟΜΑΔΑ Α'

Θέμα Α1

Δώστε σύντομα το περιεχόμενο των όρων:

- α) βενιζελισμός
- β) ΟΥΛΕΝ
- γ) κλήρινγκ

Μονάδες 15

Θέμα Α2

Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως **Σωστές** ή **Λάθος**.

1. Οι νόμοι του 1907 επέτρεπαν στις ελληνικές κυβερνήσεις να απαλλοτριώνουν μεγάλες ιδιοκτησίες και να τις διανέμουν στους ακτήμονες.
2. Η «διχοτόμηση του χαρτονομίσματος» ήταν ένα μέτρο που πήρε ο Βενιζέλος για να μπορέσει να καλύψει τις ανάγκες του πολέμου στο μικρασιατικό μέτωπο.
3. Μια από τις συνέπειες που προκάλεσε η αναδιανομή των καλλιεργήσιμων εκτάσεων στη Μακεδονία ήταν να ενταθεί το πρόβλημα των μεγάλων ιδιοκτησιών.
4. Επενδύσεις έγιναν στο τηλεφωνικό δίκτυο από τη βρετανική εταιρεία ΠΑΟΥΕΡ.
5. Ο Ιωάννης Μεταξάς με τη ανοχή του παλατιού προχώρησε στην κατάλυση του κοινοβουλευτικού καθεστώτος και την επιβολή δικτατορίας στις 4 Αυγούστου 1934.

Μονάδες 10

Θέμα Β1

- α) Πώς αντιμετωπίστηκε στην Ελλάδα το πρόβλημα της έγγειας ιδιοκτησίας μέχρι το 1864;
- β) Τι όριζε το Σύνταγμα του 1844 σχετικά με τα δικαιώματα και ποια ήταν η αδυναμία του;

Μονάδες 10

Θέμα Β2

- α) Τι γνωρίζετε για την ίδρυση, τη λειτουργία και τα αποτελέσματα των εργασιών της Τράπεζας της Ελλάδος; (μον. 8)

β) Ποιες ήταν οι θετικές συνέπειες των Βαλκανικών πολέμων για την Ελλάδα; (μον. 7)

Μονάδες 15

ΟΜΑΔΑ Β'

Θέμα Γ1

Βασιζόμενοι στις ιστορικές σας γνώσεις κι αντλώντας στοιχεία από τα παραθέματα που ακολουθούν να αναφερθείτε στην οικονομική πορεία της Ελλάδας κατά τη διάρκεια του Μεσοπολέμου (1919-1939) και στις συνέπειες που είχε σε αυτή η άφιξη των προσφύγων.

Μονάδες 25

Κείμενο Α

Το τέλος του πολέμου βρήκε την ελληνική βιομηχανία ρωμαλέα και έτοιμη για νέες κατακτήσεις. Τις πρόσφερε στο πιάτο η μικρασιατική καταστροφή με το κύμα των προσφύγων που βόλεψαν καταστάσεις.

Ξαφνικά, πολλαπλασιάστηκαν τα εργατικά χέρια με αποτέλεσμα να πέσουν τα μεροκάματα, γεγονός που ώθησε στη δημιουργία και νέων βιομηχανικών και βιοτεχνικών μονάδων. Την ίδια ώρα, διευρύνθηκε η εσωτερική αγορά, καθώς προστέθηκαν σ' αυτήν τα εκατομμύρια των νεοαφιχθέντων. Κι ακόμα, η άφιξη των προσφύγων εξανάγκασε την κεντρική διοίκηση να προχωρήσει με πιο γρήγορους ρυθμούς και να ολοκληρώσει την αγροτική μεταρρύθμιση με τη διανομή των τσιφλικιών σε άμεσους καλλιεργητές, μεγαλώνοντας τη ζήτηση προϊόντων που η ελληνική βιομηχανία μπορούσε να παράγει.

Οι συνθήκες ήταν ιδανικές και το διεθνές κεφάλαιο έσπευσε να τις εκμεταλλευτεί. Σημειώθηκε τεράστια εισροή αμερικανικών και αγγλικών κυρίως κεφαλαίων που επενδύθηκαν (ιδιαίτερα στα χρόνια 1922 – 29) στην ελληνική βιομηχανία. Η εισροή του ξένου κεφαλαίου στα χρόνια αυτά ήταν κατά πολύ μεγαλύτερη από εκείνη της εποχής Τρικούπη.

I.E.E., τόμος ΙΕ'

Κείμενο Β

Το σημαντικότερο, όμως, όλων ήταν ότι ο προσφυγικός πληθυσμός αντιπροσώπευε ένα μεγάλο «εφεδρικό στρατό» εργασίας, χωρίς άλλη διέξοδο, πράγμα που επέτρεψε στην ελληνική βιομηχανία να εξακολουθήσει να στηρίζεται, σχεδόν κατ' αποκλειστικότητα, στο φθινό ημερομίσθιο. Οι πρόσφυγες, και κυρίως οι γυναίκες, αποτέλεσαν σημαντικό μέρος του βιομηχανικού εργατικού δυναμικού στον Μεσοπόλεμο, ενισχύοντας μάλιστα την κινητικότητά του, καθώς, τα πρώτα χρόνια εγκατάστασης, οι πρόσφυγες μετακινούνται αναζητώντας καλύτερες συνθήκες βιοπορισμού.[...]

Η απότομη αύξηση του πληθυσμού της Ελλάδας κατά 18% μετέβαλε ριζικά τις διαδικασίες της αστικοποίησης. Έως το 1927 στις 3 μεγάλες πόλεις Αθήνα, Πειραιά και Θεσσαλονίκη είχε εγκατασταθεί το 60% των αστών προσφύγων. Ο αριθμός των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής της πρωτεύουσας διπλασιάστηκε στο διάστημα 1920-1928, ενώ μαζί με το πολεοδομικό συγκρότημα της Θεσσαλονίκης συγκέντρωναν το 17% του συνολικού και πάνω από το 50% του αστικού πληθυσμού της χώρας. Εντυπωσιακή πληθυσμιακή αύξηση παρουσίαζαν και άλλα

μικρότερα αστικά κέντρα όπως η Καβάλα, η Ξάνθη, η Δράμα, η Αλεξανδρούπολη, οι Σέρρες, στον πληθυσμό των οποίων κυριαρχούσαν οι πρόσφυγες. Η διόγκωση των αστικών κέντρων επέφερε σημαντικότερες αλλαγές και στη γυναικεία εργασία. Ένα νέο προλεταριάτο δημιουργήθηκε, καθώς οι γυναίκες, οι οποίες αποτελούσαν την πλειονότητα των προσφύγων εντάχθηκαν στον ενεργό πληθυσμό απασχολούμενες κυρίως στους τομείς της μεταποίησης και των υπηρεσιών.

Βασίλειος Πατρώνης, Ελληνική οικονομική ιστορία. Οικονομία, Κοινωνία και Κράτος στην Ελλάδα (18ος-20ος αιώνας), <https://repository.kallipos.gr>

Θέμα Δ1

Βασιζόμενοι στις ιστορικές σας γνώσεις κι αντλώντας στοιχεία από τα παραθέματα που ακολουθούν να αναφερθείτε στο εργατικό κίνημα στην Ελλάδα στα τέλη 19ου - αρχές 20ου αιώνα και συγκεκριμένα

α) στους παράγοντες που καθυστέρησαν την ανάπτυξη του εργατικού κινήματος στην Ελλάδα (μον. 13)

β) στους παράγοντες που ευνόησαν την ανάπτυξή του. (μον.12)

Μονάδες 25

Κείμενο Α

Μέχρι και τη δεκαετία του 1870 δεν υπάρχει κανένα σωματείο εργατικό, ως προς τη σύνθεση και τους στόχους του. Ούτε εκδηλώνονται συγκροτημένοι εργατικοί διεκδικητικοί αγώνες, έστω και σε πρωτογενή μορφή. Την ερμηνεία αυτής της καθυστέρησης -σε μια εποχή που το εργατικό κίνημα κάνει έντονη την παρουσία του στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες- θα μπορούσαμε να την αναζητήσουμε σε μια σειρά παράγοντες, οι κυριότεροι από τους οποίους είναι:

α) Η διασπορά της μεγάλης πλειονότητας της ολιγάριθμης ελληνικής εργατικής τάξης σε μικρές παραγωγικές μονάδες, που καθιστά δύσκολη την επικοινωνία και τη δυνατότητα συνειδητοποίησης των κοινών συμφερόντων [...].

β) Η μη αποκοπή της μεγάλης πλειονότητας των εργατών και εργατριών από τη μικροϊδιοκτησία, που τους επιτρέπει να πιστεύουν -πολύ συχνά βάσιμα- ότι η ένταξη σε σχέσεις εξαρτημένης εργασίας θα είναι προσωρινή.

γ) Το μεγάλο ποσοστό που αντιπροσωπεύουν οι πρόσφυγες και μετανάστες εργάτες, αλλά και οι ανήλικοι, που έχουν πρόσθετες δυσκολίες οργανωμένης διεκδίκησης.

δ) Η ανυπαρξία εκτεταμένων και παρατεταμένων φαινομένων μαζικής εξαθλίωσης, και η δυνατότητα διατήρησης των ημερομισθίων σε σχετικά υψηλά επίπεδα για μεγάλο μέρος του εργατικού δυναμικού. Μια δυνατότητα, που, όπως έχουμε δει, επιτυγχάνεται με την επιστράτευση στρατηγικών αντίστασης στην προλεταριοποίηση, με την εποχιακή και περιοδεύουσα εργασία και την αξιοποίηση της μεταναστευτικής διεξόδου.

Γιώργος Αλεξάτος, Η εργατική τάξη στην Ελλάδα. Από την πρώτη συγκρότηση στους ταξικούς αγώνες του Μεσοπολέμου, εκδ. Κουκκίδα 2015

Κείμενο Β

Η Μεγάλη Ιδέα είχε ένα επιπρόσθετο πλεονέκτημα: ήταν ιδέα βαθύτατα δημοφιλής στα πλατιά στρώματα του πληθυσμού. Η ιδέα αυτή είχε έναν έντονα λαϊκό χαρακτήρα, ο οποίος οφειλόταν όχι μόνο στην ιστορική της προέλευση, αλλά και στο ότι την ασπάζονταν τα λαϊκά κυρίως στρώματα σε όλη την περίοδο του 19^{ου} αιώνα.

Ι.Ε.Ε., τόμος ΙΔ', σσ. 57-58

Κείμενο Γ

Φεντερασιόν

Η Σοσιαλιστική Εργατική Ομοσπονδία Θεσσαλονίκης ξεκίνησε από τη μικρή πολιτική λέσχη που ίδρυσε ο Αβραάμ Μπεναρόγιας μαζί με λίγους συνεργάτες του κατά τη διάρκεια της επανάστασης των Νεοτούρκων, τον Ιούνιο του 1908. Σχεδόν ένα χρόνο αργότερα, το Μάιο και Ιούνιο του 1909, η μικρή σοσιαλιστική αυτή ομάδα αναδιοργανώθηκε και ονομάστηκε Σοσιαλιστική Εργατική Ομοσπονδία Θεσσαλονίκης, οργάνωση αποκλειστικά εβραϊκή. Ο Μπεναρόγιας και οι συνεργάτες του έλπιζαν να διευρύνουν την Φεντερασιόν επί ομοσπονδιακής βάσεως, έτσι ώστε να περιλάβει στους κόλπους της σοσιαλιστές όλων των εθνικοτήτων. Ωστόσο οι διαφορές ανάμεσα στις διάφορες εθνικές ομάδες και η έντονη εχθρότητα που επικρατούσε ανάμεσα στις σοσιαλιστικές οργανώσεις εμπόδισε μια τέτοια συνεργασία. Παρ' όλα αυτά, τα πρώτα χρόνια η Φεντερασιόν ανέπτυξε αξιόλογη δραστηριότητα οργανώνοντας τους εργάτες της Μακεδονίας και συμβάλλοντας έτσι σημαντικά στην ανάπτυξη του ελληνικού σοσιαλιστικού και εργατικού κινήματος μετά τους βαλκανικούς πολέμους και την προσάρτηση της Μακεδονίας στην Ελλάδα.

Γ.Β. Λεονταρίτης, Το ελληνικό σοσιαλιστικό κίνημα κατά τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο, εκδ.

Εξάντας, 1978, σ. 50-51

Καλή επιτυχία!!!